

Posudek vedoucího diplomové práce

Veronika SCHIEBELOVÁ, *Sociální struktura a životní poměry obyvatel Pardubic na počátku Československé republiky dle Sčítání lidu 1921*, Ústav historických věd FF Univerzity Pardubice, Pardubice 2021.

Diplomová práce Veroniky Schiebelové s názvem *Sociální struktura a životní poměry obyvatel Pardubic na počátku Československé republiky dle Sčítání lidu 1921* je velmi zajímavá analýza postavená na jednom typu pramene, a to na sčítacích arších, které byly vyplňovány za účelem sčítání obyvatel v roce 1921. Ty jsou uloženy v SOkA Pardubice ve fondu Okresní úřad Pardubice, přičemž se jedná o dvacet archivních kartonů, které poskytly autorce informace o více než 20 tisících osobách. Vybrané téma zapadá do současného směru bádání na poli historické demografie a sociálních dějin a vzhledem k letošnímu výročí se zároveň jedná o zajímavě pojatou připomínku této soupisové akce.

Na úvodní pasáž, ve které je představena i základní literatura k tématu, navazuje část věnující se dějinám Pardubic od první písemné zmínky až do druhé poloviny 20. století. Následně jsou velmi stručně představena moderní sčítání lidu a detailněji pak soupisová akce z roku 1921.

Stěžejní částí práce jsou pak kapitoly, které se věnují přímo situaci v Pardubicích. První z nich nese název *Popis městských částí Pardubic v roce 1921 a jejich počet obyvatel dle sčítání lidu* a prezentuje základní statistické zpracování zkoumaného pramene. Autorka se zde věnuje i bytové krizi, která se rozhodně netýkala jen tohoto města, a detailněji představuje pardubickou Karanténu. Následuje kapitola *Sčítání lidu 1921 v Pardubicích*, která je solidní analýzou daného pramene, autorka převážně ponechává jeho původní strukturu a vyhodnocuje jednotlivé ukazatele. Některé jsou zpracovány detailněji a je z nich zřejmý autorčin hlubší zájem o danou problematiku. Vzhledem k zaměření celé práce je největší důraz kladen na výzkum povolání (druh povolání, postavení v povolání a označení závodu). V tomto případě bylo nutné se vypořádat s rozdělením jednotlivých kategorií a určit je tak, aby bylo možné charakterizovat *hospodářskou základnu*. Tuto poněkud přehledovou část pak autorka shrnuje v kapitole *Výsledky sčítání lidu 1921 v Pardubicích*, která velmi vhodně doplňuje a shrnuje dříve zjištěná data z předchozích kapitol. Společně se závěrem se jedná o zdařilou interpretaci pramene a prezentaci zjištěných faktů v širších souvislostech.

Diplomová práce je logicky členěna, text je plynulý a má solidní jazykovou úroveň s drobnými stylistickými i gramatickými prohrěšky (malé/velké písmeno, diakritika) obvyklými v pracích tohoto typu. Některé interpretace dílčích výstupů jsou poněkud plošší a zasloužily by si více rozvést, nicméně dvě závěrečné shrnující kapitoly jsou vystavěny velmi dobře. Statistické zpracování je doplněno standardními grafickými vyobrazeními (problém spatřuji v koláčových grafech v přílohách, které alespoň v elektronické verzi nebyly dobře čitelné), obrazové přílohy jsou vhodně zvoleny. Větší pozornost by si zasloužil poznámkový aparát, který není zcela sjednocený.

Autorka si výběrem tohoto tématu zvolila poměrně trnitou cestu, nicméně svým zápalem dokázala překonat řadu úskalí, která se postupně během samotného výzkumu objevovala. V převážné většině případů mohou studenti, kteří se rozhodnou pro historickodemografickou analýzu, opřít o již publikované výstupy, v tomto případě tomu tak ovšem nebylo.

Veronika Schiebelová prokázala schopnost práce s rozsáhlou pramennou základnou a zpracovala zajímavý příspěvek k sociální struktuře a životním poměrům obyvatel Pardubic na počátku 20. let 20. století. V rámci diplomové práce splnila všechny požadavky kladené na kvalifikační práce tohoto typu, a proto ji velmi ráda **doporučuji k obhajobě**. Vzhledem k uvedeným drobným připomínkám navrhuji hodnocení **výborně mínus (B)**.

V Přelouči, dne 15. srpna 2021

Mgr. Šárka Nekvapil Jirásková, Ph.D.